

Numerul 19.

Oradea-mare 8 21 maiu 1905.

Anul XLI

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$, de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei

Porumb...

*Porumb cu aripi de mătăasă,
Mai albe decât o ninsoare,
De ce-ai sburat la cer tu oare?*

*De ce-ai sburat din lumea noastră?
Nemulțămiiții se strămută...
Și moartea ta-i nepricepută!*

*Nepăsător de dragul nostru,
Tu dormi în racla-ți aurită
Cu flori de-argint împodobită.*

*O cum s'aruncă azi țerină,
Pe-o frunte albă și cuminte,
Pe-o inimă așa fierbinte.*

*De ce 'ngropați sub glia rece,
Un idol mândru de iubire,
Comoara cea de fericire,*

*Atâta dalbă tinereță,
Atâtea rose înflorite,
Și-atâtea visuri fericite?!...*

*Iar noi remași în neagra jale
Să ne mai zbatem încă 'n lume,
Vom tresări la al teu nume.*

Elena din Ardeal.

Un om fericit.

(Fine.)

Într'o zi eră Tedeu la mitropolie. Vrăbioiul a găsit-o de cuviință să se ducă și el la mitropolie. — E de neerezut ce impresie a făcut intrarea lui. Toată lumea ridea și nu se mai gândia nimene la rugăciuni. Când a dat mitropolitul cu ochii de el, s'a oprit în mijlocul slujbei și chemând pe un dascăl l-a trimis să poștească pe Vrăbioi afară. Eră încă mitropolitul Calinic, om bun și blajin, inse care crezuse într'o șagă prostească din partea unui țigan obraznic.

Tanțoș stătea bietul Ionică și se 'nchină din toată inima când s'a apropiat dascălul de el și l-a pofțit să iasă. El n'a înțeles de odată, apoi când a înțeles a ieșit rușinat afară.

De ce nu trebuia să stee și el în biserică? — Asta nu-i intră în minte. Ce reu făcuse dacă se îmbrăcase cu haine întocmai cum vin toți domnii cei mari la biserică când îi ziua cuiva din casa regală. A fi îmbrăcat ca dânsii! — Îl treceau sudori de bucurie când se gândia că cineva poate să-l iee drept un chelner dela otelul Traian. Dacă nu-i place mitropolitului fracul lui, atâta pagubă, nu se va mai duce la mitropolie și duminica viitoare se va primblă pe stradele orașului. Vremea trece și pentru cel bogat ca și pentru cel sărac când prea repede și când prea incet.

Lui Ionel i se părea un an până duminica viitoare. Duminică dimineța s'a spălat, a pus cămeșa cea albă, pantalonii cei suri, jiletca și fracul. — Dacă-i bal, bal să fie! A tuțuiat pălăria cea naltă pe cap de ședea ca o oală într'un par și a plecat prin median. Unde se 'ntorcea, rideau oamenii de el în gura mare.

Bucătărița, prietina lui cea groasă, eșise în ușa crâșmii și cu mâinile în șold ridea de se 'nvineteșe.

„Mă, da cine dracu și-a făcut ris de tine cu straele cele pocite?“ il întreabă sergentul de pont. „Nu vezi că ride toată lumea de tine?“

„Las mai bine să ridă decât să plângă“ răspundea țiganașul fudul. Și-așă în toate duminicile se ducea la primblare, când în frac și când în sur-tuc negru și totdeauna cu mânuși albe. Mai pune-a câte-odată și niște ochelari albaștri. — Se vede că i se părea lucru mai distins.

Tot orașul il cunoștea.

Ani de zile au mers lucrurile tot așa. El câștigă mult. — Toată lumea voiă să iee apă dela dânsul și când il vedeau duminicile la biserică sau pe stradă, nu mai rideau, decât străinii, ceilalți il cunoșteau. Se deprinsese lumea cu el. Au mai vrut și alții să-l imiteze și se 'mbrăcau tot așa caraghios, dar erau niște rei și nu puteau să-i smomească mușteriii lui.

Intr'o zi a venit cu un alt băet la doamna ca-re-l ajutase atât de mult.

„Coniță, sărut mâna, am adus pe băetul ista ca să-l cunoașteți, fiind că el are să ve aducă apă“.

„Cum, tu te lași de apărie“, zise cu părere de reu doamna.

„Ba nu, Doamne ferește, numai vre-o trei pa-tru zile n'am să aduc, vezi Mata, sărut mânil, me însor și-apoi are să fie masă mare strașnică. Dum-neaei are casa dsale pe Bahlui. — Nunta are să fie acolo. La noi, în partea noastră, nu-i ca la boeri. — La noi, cându-i cineva chiabur apoi joacă nunta trei zile și trei nopți. — Așă-i modelu.“

„Ei, să fie cu noroc! — Cum văd, îi o fată bogată?“

„Da ferească Dumnezeu să ieu eu o fată tânără! S'o învăț eu hospodăria? — Eu mi-am găsit o femeie cuminte, cum se cade. — Cei din median zic că-s nebun, că ieu o babă și încă și slută. Li-i ciudă! Asta-i tot. — Nu zic că-i tânără. Ar putea să-mi fie mamă. Da nu-i urită. Are cărnită pe dânsa. — Eu nu văd să fie urită. — Da ce hospodărie! — M'a dus peste tot locul. — Ce casă, ce cămară, plină cu toate bunătățile și vacă cu vițel, porci, pă-seri. Par' că-i în raiu! — Doar are și capelă când se duce duminicile la primblare. — Știi, Mata, a fost bucătăriță tot prin case mari!“

„Atunci are să te hrănească bine.“

„Crezi Mata, sărut mânil, că-i lucru de șagă? — Mie mi-s urii jidanii și n'am dus apă, de când sunt la nici un jidan; da ce au bun, au. Ce să le faci! — Toată săptămâna umblă scârnav și puchi-nos de ți-i, sărut mânil, greață să te uiți la el; da cum e vineri seară, unde-l vezi că se spală, și el și balabusta lui și copiii, — se imbracă toți cu ce au mai bun. Apoi se pun la masă, mânâncă bine, chiar lucruri bune de tot, cântă, se închină în legea lor. — Dacă au neamuri mai sărace, vin și aceia la masă. — Vezi Mata, asta mi-a plăcut întotdeauna. — Trebuie să înveți și dela dușmani, mai cu seamă dela dușmani, zice boerul cel bătrân din strada Go-liei, căruia îi duc apă. — De ce n'ar face și ai noștri tot așa? La noi când câștigă unul bani peste săptămână, îi duce duminica repede la crăsmă.“

„Caută să nu te deprinzi și tu așa dacă te-i imbogăți“ zise doamna zimbînd amuzată de pololo-ghia aparului ei.

„Ferească Dumnezeu! — Am să muncesc ca până acuma, dar duminica, vreau să stau la o masă

pe care să fie întinsă o față frumoasă albă; să pof-tesc un prietin, doi, să mânânce acolo la mine o friptură bună, o plăcintă cu brânză, o strudală cu mere, de cele gospodărești și-apoi să bem și un pă-hăruț de vin vechiu. — Atunci, halal, zic și eu că-i bine. — Eu am trăit întotdeauna pe la ușile oame-nilor, când m'oi vedea și eu la casa mea și la masa mea cu nevasta și cu copii, are să-mi pară că am apucat pe Dzeu de picioare.“

După câteva zile veni iarăș el cu putenile cu apă.

„Ei Ionică, ți-a fost frumoasă nunta?“ il în-treabă servitoarea.

„E he, da ce nuntă! — Trei zile și trei nopți a ținut. — Nu eră loc în casă — au fost mesele așternute în ogradă. — Doar au venit toți casapii și toate căsăpițele din median. Tot oameni de samă și au mâncat și au beut de-ți eră mai mare dragu! Nu s'o dus unul treaz acasă!“

„Da pe bucătărița din median, pe prietina ta, ai pofit-o la nuntă?“

„Da de unde! — Vezi Mata Madamă Marie, ea nu-i de seama noastră!“

„Da cum așa, măi?“ zise rizând Madama Maria.

„Ei dă, ce vrei, ea îi ea și noi suntem noi! — Așă-i în lumea asta!“

A mai trecut o vreme, apoi bietul apar, slab cum eră și acuma cu toate că implinise douze-zeci de ani. — nu mai părea așa de vesel.

„Ce ai măi Ionică?“ il întreabă bătrâna servi-toare, „ți s'au înecat corăbiile?“

„Dă, fiecare om cu necazurile lui“ răspundea invariabil, dar odată, se vede mai necăjit, i-a spus drept de ce e scârbit. — „Nu me mai lasă nevasta să port surtucul cel cu coadă și me doare inima, zice că nu vrea să me vadă caraghios“.

„D'apoi are și dreptate. — Se vede că-i o fe-mee cuminte.“

„A fi, da mie imi face reu. — De ce să nu me lese în pace? — I-am călcat odată cuvântul, ș-am eșit tot așa la primblare și când m'am întors acasă, mi-au ars douze palme de mi-au sărit pălăria din cap.“

„Bine ți-a făcut, de ce n'ai ascultat.“

„De ce să-mi strice bucuria mea. — Ce reu fac? — M'am deprins să ies așa duminicile și par' că-mi lipsește ceva.“

Mai trecu un timp și părea iar foarte vesel. „Știi Mata coniță, iar imi dă voe să port surtucul cel cu coadă!“

„Și cum așa?“

„Ia, un drac de jidan bătrân m'a învățat lea-cul. — Știi, spune nevastei tale că ai să te lași de portul ista când a avea și ea un copil. I-am spus-o și de-atunci, tace chitic și me lasă în pace.“

„Nu te-a mai bătut?“

„Nu așa“ — el gândi puțin. „Odată mi-a mai tras o palmă la masă.“

„Și pentru ce?“

„Pentru că mi-am suflat nasul în șervet. — Știi Mata că e cam cuconeasă. — Da bine că me lasă să port ce vreau!“ — și el ridea fericit și în fuga mare ea întotdeauna porni cu vasele deșarte pe poartă.

Așă-i că sunt oameni fericiți pe pământ?

Matilda Poni.

Non volo mori

*Peptul me doare, simt c'o să pier,
Moartea me cheamă grăbită la cer ...
„Lasă-me moarte, las' c'o să-mi treacă,
Inima-mi tinără vrea să-și petreacă!*

*Îmi place Natura, îmi place pământul,
Îmi place de oameni, iubesc și avântul
De tinăr sburdalnic, îmi place amorul
Ce-alungă năcazul, durerea motorul!*

*Te du în pustie, năprasnică Moarte,
Nu ride întruna de-a omului soarte,
Căci soarta mea-i blândă, îmi spuse o stea,
Că țara ta-i strimță, pustie și rea!*

*Din câmp vin flăcăii cu fete cântând,
În dâlmă s'aude un clopot sunând;
Nu-i clopot de moarte, e clopot de seară,
Ce capăt îi pune zilei de vară!*

*O trâmbiță sună prin mândrele văi!
Inima-mi bate cu repezi bătăi:
„La arme copii, căci oarde barbare
Făcut-au popas l'a noastre hotare!”*

*Se 'ncepe războiul! Pământul înoată
În unde de sânge; sălbatica gloată
Îndoae pământul cu pașii greoi,
Urlă năprasnic ș-aleargă spre noi!*

*Călare pe roibu-mi cu sulita 'n mână
Alerg neoprit spre oarda păgână,
Izbesc cu turbare în cranii dușmane,
Sbor suflete hide din pepturi profane!*

*Tună și fumează tunu 'n focat,
Torrentul de arme urlă turbat,
Sute de lifte cu arma-mi dobor ...
Un glonte în peptu-mi ... alunec și ... mor!*

V. Nițescu.

Steaua Orientului.

Roman istoric.

(Urmare.)

VI

Mirislău.

Decând Mihaiu-Vodă s'a mutat cu rezidența în Alba-Iulia, capitala Ardealului purtă incontinuu haine de serbători.

La curtea lui Mihaiu se perândau în șir neîntrerupt soliile polonilor și ale turcilor cari îi oferiau titluri strălucite și mari avantagii, dacă lăpădându-se de Rudolf va recunoaște suzeranitatea semilunei. A trebuit ca Mihaiu să-și pună 'n lucrare toată dibăcia și istețimea că refuzând ofertele splendide ale acestor dușmani să nu-i năpăstuiască pe capul seu și totuș să nici nu hrănească cu purtarea sa neîn-

crederea curții imperiale, care și așa nu-i eră prietină fidelă și nu voia să-l remunereze după merit pentru marile servitii ce i le prestase.

Sosirea și plecarea solilor erau totdeauna împreunate cu festivități splendide și zgomotoase.

Dar toate aceste festivități au fost întrecute în splendoare de aceea ce s'a serbat în zilele prime ale lunii iulie, când Mihaiu-Vodă venia din Moldova împodobit cu laurii biruinței, să-și țină intrarea triumfală în capitala Ardealului.

Pe lângă toată opunerea celor din Viena, Mihaiu își duse în delpinire planul ce-l concepușe. Moldova ajunsese sub stăpânirea sa și dușmanul seu Ieremia, bătut în mai multe rânduri, își părăsi țara fugind la prietini și poloni.

Mihaiu-Vodă ajunsese la culmea puterii și mărire sale.

Ca un luceafăr strălucitor, ca un meteor neașteptat, care izvorește din adâncimile nemăsuratele depărtări și aprinde în jurul seu întunecimea nepătrunsă, se ivi pe cerul de mult întunecat al României gloriosul Mihaiu-Vodă.

Neînsemnatul ban de odinioară al Craiovei eră cunoscut acum de toată Europa. Ceea ce nu putuse împlini nici unul dintre inchipuiții principi ai Ardealului din familia Bathoreștilor, a cărora politică avea de țintă a formă din cele trei principate surori un mare imperiu oriental, Mihaiu-Vodă o se vârși în timp scurt, fără nici un ajutor străin. El eră acum domn peste trei țeri. Steaua mării sale se înălțase la zenith.

Scrutând însemnătatea acestui eveniment cu ochii critici ai istoricului imparțial, suntem nevoiți a recunoaște că Mihaiu-Vodă n'a avut cunoștință clară că cucerind Ardealul și Moldova unește într'un singur corp poporul român.

Principiul de naționalitate pe acele vremi eră necunoscut și conștiința unității neamului românesc încă nici nu esista.

Conform spiritului timpului, domnia lui Mihaiu în Ardeal se bază pe nobilime, singurul factor ale cărui interese regii și stăpânitorii țărilor le respectau de multe ori în detrimentul poporului legat de gliile din cari trebuia să scoată cu sudori amare toate cheltuelile țerii.

Cumcă din toată nobilimea Ardealului numai secuii au avut intenții curate și că numai ei se alipiră cu toată căldura inimii de Mihaiu-Vodă, care îi scoase din robia iobăgiei unde-i aruncase Bathoreștii, se dovedi peste puțin timp după cucerirea Moldovei.

Din Moldova sosiau vești alarmante că Sigismund Báthory împreună cu Zamoisky și Ieremia se pregătesc a năvăli în Transilvania cu oaste număroasă.

Mihaiu dădu poruncă lui Stefan Csáky să adune toată nobilimea înarmată la Turda. Mihaiu-Vodă încă își concentra trupele sale la Sebeșul-săsese.

La 1 septembrie, Csáky, în calitatea sa de căpitan suprem, împarte Bistrișenilor porunci în numele „Măriei Sale a domnului nostru“, iar peste o zi, la 2 septembrie își aruncă masca cu care-și acoperise până atunci cugetele de resvrătire și adresează între alții și judeului primar din Bistrița o convocare fățișă să se alieze cu nobilimea dela Turda în contra lui Mihaiu. Ca aceasta convocare să aibă efect mai sigur, între multe învinuiri imputate dom-

nului vândut, Csáky și consoții sei mai spun că Mihaiu-Vodă ar fi luat „grozava și oribila hotărîre” de a tăia toată nobilimea Ardealului. Stărnind astfel frică în sinurile celor ce stăteau la indoială, Csáky și soții sei îi asigură că husarii de ungar ai lui Vodă și o parte a Secuilor au trecut deja la dânsii și că și generalul Basta grăbește din Cassovia în ajutorul lor.

A câștigă în contra lui Mihaiu pe Basta, care pândia numai ocaziunea de a putea strică dușmanului seu personal, nobililor le-a fost numai jucărie.

Căpitanul Moise Székely, în care Mihaiu atăta încredere avuse, de-l puse comandant suprem peste oastea din Moldova, într-o zi se luă cu 103 lângă sine și trecu în Polonia la Sigismund Báthory, cu care avuse în continuu legături secrete.

În 14 septembrie Basta sosește la Turda și Csáky îi predă lui comanda peste oaste.

Nu începe în cadrul acestei narațiuni a descrie toată trufia lui Basta și toate intrigile dușmanilor, cu cari se nisuiră a înduplecă pe Mihaiu să părăsească de voaie bună Ardealul.

E cunoscut din istorie că afacerea aceasta s'a terminat cu lupta dezastroasă dela Mirislău.

În 18 septembrie, într-o luni, satul Mirislău a fost martore unei încăerări grozave între Mihaiu-Vodă și dușmanii lui aliați.

Basta, după ce reușise a scoate prin retragere făcărîta pe Mihaiu din poziția bună ce o luase prima dată, dăte ordin să aprindă Mirislăul, ca să ascundă și prin aceasta intenția lor.

După ce Basta ieșise cu ai sei la câmpul larg, își puse trupele în ordine de bătaie.

Grabnic, nerăbdător în mișcările sale, cum eră Mihaiu-Vodă, numai acum observă că a fost sedus.

Dar în momentul deciziv, în fața pericolului, energia sa curăgioasă nu-l părăsi. La depărtare de 500 de pași dela Mirislău el își întinse în șiruri de bătae ostașii, cari ardeau de dorul luptei, ocupând o linie lungă dela poalele dealului până 'n Mureș.

Nu ne-au ramas date amănunțite despre aceasta luptă, ne-am abate deci numai dela adevăr, dacă ne-am încercă să dăm o icoană fidelă despre decurgerea ei.

Trupele resvrătite sparseră șirurile lui Mihaiu, și ostașii lui prinseră fugă.

Zadarnice fure toate îmbărbătările lui Mihaiu, căci în toiul asurzitor de Injurături, vaete, strigăte confuze, bubuiri de tunuri, pocnete de puști, nimeni nu le auziă. Un fum greu, vânat și puturos se așeză ca un nor peste câmpia sădită cu morți. În crâncena învâlmășeală nu se mai putea deosebi inamicul de prietin.

Pe când aceste grozave scene se petreceau pe țărmul drept al Mureșului, în mijlocul riului o luntreă îngustă, săpată dintr'un trunchiu gros ca o covată uriașă, se luptă cu cursul apei roșite de sânge.

Un bărbat robust, îmbrăcat într'o haină lungă, cu pletele purtate de vânt, își încordă vinele brațelor sale musculoase să-și împingă cu o pârghie lungă luntrea cătră țărmul drept al riului.

Cine e acel neșm, care aleargă cu ochii deschiiși la locul de peire, de unde toți se trudesă a scăpă?

Cățiva stânjini mai la vale de luntrea sa, în valurile Mureșului bătrân se sbăteau între vaete cumplite

ostași răniți și-și sfârșiau puterile istovite în opintiri disperate să se poată ținea și ei în urma celor mai norocoși, cari nefiind răniți reușiră a apucă cu înnotul calea scăpării cătră țărmul stâng al riului. Mureșul eră înse lat, puterile lor prea istovite de ostenele luptei ca să se poată ținea pe suprafața apei până vor ajunge la uscat. Unii dintre acești nefericiți, văzând plutind luntrea în apropiere de câteva sute de pași, începură a se rugă cu glas tânguitor ca din gura morții cătră bărbatul ce o mână să le vină într'ajutor.

Luntrașul, surd la toate implorările sfâșietoare de inimă, cari ar fi fost în stare să miște și un suflet de piatră, își cufundă și scotea din apă tot mai des pârghia cea lungă, dându-și toată silința să-și îndrepte vasul primitiv cătră niște sălci, cari își încovoiau spre apă cregile lor pletoase și formau în acest mod un fel de cort verde pe țărmul riului.

Cătră vreme brațele vânjoase ale luntrașului purtau în mod mehanic pârghia de văslit, părea că tot sufletul lui i se puse în ochi, cu cari scrută câmpul de bătaie, ca și când ar căută pe cineva.

Confuzia și disordinea în trupele risipite ale lui Mihai pe clipă ce trecea, creșteau. Ferice de cei mai prudenți, cari avură noroc și apucară pe uscat calea scăpării, acestora le remase cel puțin speranța de a-și mântui viața, până când cei ce fure alungați în Mureș își vedeau moartea cu ochii.

Ajuns la sălci, luntrașul abia își legase vasul, când printre fumul ce acoperi câmpia, observă că steagul principal al lui Vodă, de pe care nu-și luase ochii nici un moment, dispăruse.

Un fior de groază îi trecu prin tot corpul la aceasta descoperire.

Cu hotărîrea neprecugetată a supremei desperări, călugărul Saschi — căci el eră luntrașul — își apucă cu amândouă mâinile pârghia de văslit și alergă ca un nebun spre direcțiunea unde câteva momente mai nainte văzuse falfăind steagul lui Vodă.

O apariție neapșteptată înse deodată îl opri și-l stâlpi locului, ca și când o putere misterioasă l-ar fi înțepenit în statuă.

Pe dinaintea lui, la distanță de câțiva stângeni, sbură în goana cailor spre Mureș o ceată strălucită de călăreți, în fruntea căreia ochii uimiți ai lui Saschi recunoscără pe Mihaiu-Vodă. Călăreții ce se țineau în urma lui erau gardiști de ai sei.

Mihaiu eră la marginea Muresului, când Saschi își reveni în ori și cunoscu pericolul în care aleargă stăpânul seu.

Văzând că pe Mihaiu nu-l poate opri, pe Saschi îl apucă un acces vehement de furie neputincioasă și cu ultima disperare începă a strigă cât îi încăpea pe gură:

— Nu sări în Mureș, Mihaiu-Vodă! Țara și neamul teu mai au trebuință de tine!

Strigătețele sale se perdură în zgomotul chaotic ce-l înconjură.

Minunatul cal al lui Mihaiu se aruncă fără ezitare în riu și începă a despica valurile roșite de sânge.

Saschi, înrădăcinat în pământ își scăpase pârghia și cu ochii încrămeniți și resuflarea oprită urmăriă pe Mihaiu care din ce în ce se apropiă de țărmure.

(Va urmă.)

Tit Chitul

O jale adâncă.

C u i b u l f e r i e i t .

(Das Glück im Winkel.)

Dramă în trei acte.

De *Herman Sudermann*, traducere de *Maria Baiulescu*
(Urmare.)

III. ACT.

(Sceneria actului trecut.)

Pe ambele mese ard lămpi acoperite cu abatjururi de hârtie fină. Prin ușa cu geamuri se vede afară, în verandă, unde se află societatea așezată în jurul unei mese, pe care arde o lampă. Prin fereastră bat razele lunii.

Scena 1.

Elena. După aceea *Dangel*. Afară pe verandă *Videmann*, *Elisa*, *Röknitz*, *Betina*. Inspectorul *Orb*, *Doamna Orb*. *Dșoara Goere*. (Se vede cum flăcărează lampa de vânt. S'aude ris vesel.)*Elena* (stă pe scaun în dreapta la fereastră gânditoare și ascultă.)*Dangel* (intră încetșor prin ușa de sticlă.)*Elena* (tresare veselă.) Domnule *Dangel* — dta ești ?*Dangel*. Scuză-me, dșoară *Eleno*, — vreau să duc paravanul din sala de prânzit — lampa arde foarte reu.*Elena* (se ridică.) Petreceți bine pe verandă ?*Dangel*. Ah ! minunat ! Tot face impresiune atât de distinsă ! Par' că te simți alt om mai superior... Ce păcat că nu ești și dta ? — Dșoară *Eleno*, nu vrei să vii de loc afară în societate ?*Elena*. Știi prea bine, dle *Dangel*, că astea nu sunt pentru mine... Dispui și pe ceilalți totdeauna mai trist... fiecare cugetă : Of ! sermana copilă ! — și iată — s'a dus toată veselia !*Dangel*. Nu trebuie să vorbești așa, *Lenușo*. Par' că me atinge până la inimă.*Elena*. Îți place bowla de pierseci, dle *Dangel* ?*Dangel*. Nici n'aș fi crezut că poate există ceva atât de delicat, — dșoară *Lenușo*.*Elena*. Vezi, și piersecile le-am preparat eu. Trebuie curățite cu băgare de seamă și trebuie să stea opt ceasuri în vin de Mosela.*Dangel*. Oh ! imi inchipuiam eu ! (Afară s'aude ris.)*Elena*. Ascultă numai cum rid !*Dangel*. Dl baron spune istorii atât de hazlii... câte-odată te prăpădești de ris... Inspectorul s'a uitat de vre-o două ori cam sever la mine. Ce-mi pasă mie. Cu mine să încerce !*Elena* (îngrijată.) Mama ce face ? E veselă ?*Dangel*. De ce me întrebi ?*Elena* (încet.) Eră atât de schimbată, — astăzi toată după amiaza. — Când ti vorbeai, n'auziă, și avea mâinile așa de ferbinți.*Dangel*. Pentru că me faci atent, trebuie să confirm și eu. Nu-i așa ca altădată... Nu, nu, din contră este foarte distrasă.*Elena*. Ride ?*Dangel*. Câte-odată prea mult. Altă dată de loc. Par' că n'aude când se spune tocmai la ce este mai hazliu.*Elena*. Vezi, vezi ! Ah, dle *Dangel*, eu nu pot să stau lângă dansa, — sunt și prea proastă ! Da te rog, bagă de seamă dta ! Ai grije de ea — nu-i așa, dle *Dangel*, că imi promiți ?*Dangel*. Negreșit, *Lenușo* — dacă voiu —

Scena 2.

Aceeși, *Elisabeta*.*Elisabeta*. Dle *Dangel* !*Dangel* (tresare speriat.) Oh !*Elisabeta*. Ai fost așa de amabil și mi-ai promis că-mi aduci paravanul.*Dangel*. Ve rog, scuzăți-me — tocmai — (iese în fund prin stânga.)*Elisabeta*. *Lenușo* mea !*Elena* (o îmbrățișează tăcând.)*Elisabeta*. Nu vii puțin afară ?*Elena* (face semn negativ.)*Elisabeta* (lui *Dangel*, care se întoarce cu paravanul.) Te rog, dle *Dangel*, mai târziu vino încă odată un moment incoaci !*Dangel*. Foarte bine, doamnă *Videmann* ! (Iese.)*Elisabeta*. E zece și jumătate, drăguță... Decât să stai tu așa pe-aici, ar fi mai bine să te culci — nu-i așa ?*Elena*. Dacă crezi dta, mamă dragă, cu plăcere.*Elisabeta* (ti pune o mână pe frunte, și se uită la ea cu afecțiune, pe urmă o sărută încet pe frunte.)*Elena* (pleacă spre ușe.)*Elisabeta* (se uită după ea înduioșată, și aproape încetă) *Lenu* —*Elena*. M'ai chemat, mamișo ?*Elisabeta*. Nu, nu, nu, drăguța mea. Noapte bună !*Elena*. Asemenea poftesc, mamișo ! (Iese.)

Scena 3.

Elisabeta, *Röknitz*, mai pe urmă *Dangel*.*Elisabeta* (pleacă spre ușa dela verandă. *Röknitz* o oprește, ea se împotrivesc.)*Röknitz*. Ei ! Da, or nu ?*Elisabeta* (ti întoarce spatele.)*Röknitz*. Ascultă ! Uite-te la mine ! (Ii arată pumnul strins.) Vezi, așa te țiu acum. Ca să știi... Și nu-ți mai dau drumul... fi sigură.*Elisabeta*. Să văz ce ai să faci, dacă n'oiu vrea eu ?*Elisabeta*. Ai să vezi. Încă astă seară... Nu se joacă nimeni cu mine... Mie-mi este foarte egal dacă se prăpădește toată mizeria asta de-aici.*Elisabeta*. Ce curios ! Credeam că te cunosc de ajuns *Röknitz*. Să fii atât...*Röknitz*. De brutal !... Spune-mi-o pe față : brutal... Nu te jenă de loc... Istoria veche... care se spune de atâtea ori...*Elisabeta* (se uită fics la el.) Păcat — păcat !*Röknitz*. Da, or nu, *Elisabeto* ?*Elisabeta* (vede pe *Dangel* intrând pe ușe.) Poftescă dle *Dangel*... Arde mai liniștită lampa ?*Dangel*. Așa s'ar părea, doamnă *Videmann*, a-decă până când va suflă vre-un curent mai puternic — atunci —*Röknitz* (cu însemnătate.) Me prinz că nu trece multă vreme și vine culcușul, dnă *Videmann* !*Elisabeta* (arătând pe *Dangel*.) Fii bun, dragă *Röknitz* și lasă-me un moment cu —*Röknitz* (dând din umeri.) Cum poftesci scumpa mea. (Iese.)

Scena 4.

*Elisabeta, Dangel.**Elisabeta* (cade în stânga pe un scaun.)*Dangel.* Nu ve simți bine, dnă Videmann?*Elisabeta.* Mulțămesc, sunt foarte bine, iubitul meu amic... Poftește, șezi puțin cu mine, — așa —*Dangel.* Iartă-me, dnă Videmann, înse de sigur se va remarca absența dvoastre.*Elisabeta.* Asta se poate. — Înse vreau să-ți comunic o navelă care îți va face de negreșit plăcere. Cererea dtale este ca și acceptată.*Dangel.* Ah! V'a spus dl inspector?*Elisabeta.* Da? Înse fă-te că nu știi de-ocamdată. Mai întiu se cere și bărbatului meu părerea sa oficioasă în privința dtale.*Dangel.* Oh! sunt cât se poate —*Elisabeta.* Dar atunci ne vei părăsi în timpul cel mai scurt, dle Dangel. Ne pare reu — noue tuturor — pentru că ne ești un prietin de incredere. Îmi pare reu și de Lenuța, care ține foarte mult la dta.*Dangel* (vesel.) Se poate?*Elisabeta.* Fetița are trebuință de un sprijin. Și dta totdeauna te-ai interesat de ea.*Dangel.* Ah! dnă Videmann, dacă aș îndrăzni să ve spui —*Elisabeta.* Mai bine nu spune nimic, — cuvintele obligă — și eu n'o vreau asta. — Înse se poate întâmplă ca în — cel mai scurt timp — să vie circumstanțe în cari va avea trebuința de scutul și de mângăerile dtale.*Dangel* (intimidat.) Cum înțelegeți asta, dnă Videmann?*Elisabeta.* Oh Doamne! Toți stăm în puterea lui Dumnezeu, nu-i așa... Se poate întâmplă prea ușor, că de-acum încolo să nu mai pot îngriji de ea, pe cât aș dori — pentru cazul acesta, pot să contez pe dta, — nu-i așa — că să-i fii pentru dansa — să zicem ea un frate!*Dangel.* Dnă Videmann, toată energia, toată viața mea —*Elisabeta.* Nu, nu, nu, nu zice prea mult! Și acum dă-mi mâna! Dzeu să te binecuvinteze, dragul meu! (Pe când el se pleacă pe mâna ei; ea pe jumătate întoarsă se uită în pământ.) Dzeu să ve binecuvinteze pe amândoi!*Dangel.* Asta ar părea o despărțire pentru viață, dnă Videmann... Ce însemnează?*Elisabeta.* Nimic, — nimic de importanță — numai — dar fii bun uite-te ce mai e pe-afară? (Pe verandă s'a întunecat. Risete.)*Dangel* (din ușe.) Tot s'a stins lampa.

(Va urmă.)

Gugetări.

Ce este dragostea? Un copil teribil. O boală de inimă. Un om tiner grăbit. Un orb fără câne.

Contesa Diana.

*

Dacă n'am avea orgoliu, nu ne-am plânge de acela al altora.

*

Adese ori ochii cei mai limpezi de femeie sunt și cei mai vicleni.

Poezii populare.

(Din Bucovina)

De urit me duc în lume,
Dragostea capul ș-ar pune;
De urit me duc în țară,
Dragostea me 'ntoarce iară.Ba-te vântu 'nceișor,
După badea me omor;
Leagănă-s'ar frunza 'ncet,
Vino bade că te-astept!Trandafir bătut în iarbă,
Trece badea nu me 'ntreabă,
Par' că nu i-am mai fost dragă.Mult mi-i drag badița drag,
Învălit în șervat alb;
De l-aș putea desvali,
Inima mi-aș recori.Carărușă prin pădure,
Sămănată cu alune,
Cu alune mănântele,
Cu lacrimi de-a maicii mele.Frunză verde de orezi,
Dragi mi-s ochișorii verzi;
Da nici negri nu-s urliți,
Că s de Dumnezeu făcuți.Scobori Doamne pe pământ,
De vezi Neamțul ce-a făcut,
A prădat câmpul de flori
Și satele de feciori.Remăi mândră sănătoasă,
Ca și floarea cea frumoasă;
O suflă vântu în față,
Umple casa de dulceață —
— Să fii și tu sănetos,
Ca un trandafir frumos;
Când il suflă vântu 'n jos,
Umple casa de miros.Hai bade să ne luăm
Și-amândoi să ne jurăm,
Că din noi care ne-om lăsa,
Să se usuce ca iarba codrului,
De pe malul Oltului —
De te-i lăsa dumnia-ta,
Să te bată Vinerea,
Și dacă m'oiu lăsa eu,
Să me ardă Dumnezeu.Foaie verde de șalcuță,
Nu te supără drăguță! —
Te rog nu te supără,
Și nu me mai blăstămă!
Nu te supără pe mine
C'am aprins dragostea 'n tine.
Și pe când ardea mai bine,
Am plecat în țeri străine,
Unde nu eunosc pe nime,
Decât frunza și iarba,
Carii sunt pe toată lumea.

I. Gheorgheseu.

Expoziția din Sibiiu.

Am publicat și noi, că deodată cu inaugurarea festivă a noului palat ridicat în Sibiiu pentru adăpostirea Muzeului istoric și etnografic al Românilor din țările coroanei ungare, Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român va aranja acolo o expoziție etnografică și istorică-culturală, care se va deschide cu ocaziunea adunării generale a Asociațiunii la 19 august n. anul curent și va rămâne deschisă timp de 10 zile.

Acum primim dela prezidiul Asociațiunii un apel adresat tuturor prietenilor culturai noastre naționale și în deosebi acelor cercuri cari au sprijinit și până acuma activitatea Asociațiunii, să-și dea concursul și la obținerea succesului expoziției proiectate.

Scopul urmărit cu aranjarea acestei expoziții, zice apelul, este: deoparte prezentarea unei icoane cât mai fidele a stărilor, activității și nizuințelor poporului nostru, — iar de alta parte întemeierea colecțiilor Muzeului istoric și etnografic, pentru care cu o asemenea ocaziune se va putea acură — atât prin dăruiri, cât și prin cumpărări — un numer mai considerabil de obiecte de interes și de valoare.

Totodată se alătură și programa detaiată și regulamentul expoziției.

Expoziția va avea două ramuri: partea etnografică și partea istorică-culturală.

Partea etnografică va avea o extenziune mare și va fi împărțită astfel:

Despărțământul A. va cuprinde situația geografică, viața comunală și casele Românilor din țară împărțită astfel: Secțiunea I, situația geografică: o hartă etnografică a Ungariei, după posibilitate în relief, va prezenta teritoriul locuit de Români; precum și alte harte etnografice cari vor arăta teritoriul ce-l ocupă întreg elementul românesc. Tablouri grafice vor prezenta cuota Românilor în populațiunea țării și în comparație cu celelalte popoare conlocuitoare. Aranjarea acestei secțiuni se va face de biroul Asociațiunii. Secțiunea a doua va reprezenta viața comunală. Aceasta va avea întâu partea istorică, în care se vor expune documente și diplome vechi, ce privesc istoria comunelor; partea a doua va arăta stările actuale: câte un tablou fotografic al unei comune caracteristice, date și ilustrațiuni despre instituțiile comunale filantropice, culturale etc. Aranjarea acestei secțiuni se va conduce de dl Ștefan Stroia. Secțiunea a treia va ocupa casele țărănești: fotografia caselor, casele vechi, planuri de case țărănești. Aranjarea se va face de birou.

Despărțământul B va înfățișa stările poporului român dela țară și anume tipul și portul țărănesc și locuința țaranului român. Partea primă va produce păpuși în mărime naturală reprezentând tipul țaranului român și porturile lui mai caracteristice; pă-

puși în miniatură vor reprezenta o colecțiune completă de port femeiesc; podoabe țărănești, inele, cercei, ace, salbe etc. În „locuința țaranului român“ vor fi: mobile de casă din 3 camere aranjate după cele 3 ținuturi principale locuite de poporul român din țară: Transilvania, Banat și comitatele dintre Tisa și Mureș ale Ungariei.

Despărțământul C. va fi rezervat industriei de casă. Acesta va cuprinde industria textilă și altele: torsul, țesutul și cusutul și celelalte industrii de casă. Aranjarea acestor două despărțăminte se va face de către Reuniunea femeilor române din Sibiiu.

Despărțământul D. va reprezenta ocupațiunile agricole și anume: agricultura, economia vitelor, cultura grădinei, cultura viilor, pădurăritul, stupăritul, cultura vermicilor de metasă, industria agricolă, păstoritul. Cu aranjarea acestui despărțământ se încredințează membrii secțiunii economice cu locuința în Sibiiu, cerând și concursul reuniunii de agricultură din Sibiiu.

Despărțământul E. va cuprinde alte ocupațiuni de interes etnografic și anume; vânatul și pescăritul, în care se vor expune toate armele și sculele de vânătoare și pescărit; precum și industria minieră, cuprinzând harte și tabele statistice despre mine de aur, fer, cărbuni, sare etc. lucrute de minieri români. Pentru înzestrarea acestor despărțăminte se cere concursul respectivelor părți locuite de Români, unde se cultivă aceste ramuri de industrie.

Partea istorică-culturală va oferi asemenea interes de cea mai naltă importanță.

Despărțământul prim va fi dedicat expoziției istorice. Secțiunea primă va cuprinde istoria politică mai veche, epoca dela 1848, istoria mai nouă. Secțiunea a doua, istoria culturală, cuprinzând documente și obiecte cari privesc istoria culturală a Românilor din țară; înzestrarea acestei secțiuni se încredințează dlor N. Togan și dr. E. Cristea. Secțiunea a treia va oferi tabloul istoriei militare, în care se va expune tot ce poate contribui la ilustrarea rolului Românilor din țară în armata austro-ungară. Pentru înzestrarea și aranjarea acestei secțiuni se va face apel la oficerii români și la reprezentanțele fondurilor grănițerești.

Despărțământul al doile va fi al bisericilor române. Metropoliile respective eparchiile ambelor biserici române din țară vor fi invitate să aranjeze fiecare pentru sine în mod independent și în câte o sală separată o expoziție, având secțiuni deosebite pentru teritoriu și credincioși, averea bisericilor și a școalelor, biserici și mănăstiri, școale confesionale, istoria bisericilor și literatura bisericască.

Despărțământul al treile va da informațiune despre literatură și știință. Secțiunea primă va cuprinde producțiunea literară și anume scrierile literare ale autorilor români din țară, presa periodică și autorii români cu portrete, biografii etc. Secțiunea aceasta va fi aranjată de bibliotecarul Asociațiunii. Secțiunea a doua va cuprinde expoziția științifică: toate produsele activității științifice a Românilor din țară. Aranjarea se va încredința unui membru al secțiunii științifice a Asociațiunii.

Despărțământul al patrule va fi rezervat pentru artele frumoase și industria de artă. Secțiunea primă va oferi vederii pictura, atât cea bisericască, cât și cea profană, aranjată de dl D. O. Smigelschi. Sec-

țiunea a doua, aranjată tot de dl Smigelschi, va reprezenta sculptura. Secțiunea a treia, muzica română, cuprinzând instrumente muzicale de interes special românesc, compoziții muzicale de ale compozitorilor români din țară, expozițiile societăților de muzică. Pentru înzestrarea acestei secțiuni se va face apel la Reuniunea de muzică din Sibiu. Secțiunea a patra va fi dedicată artiștilor români: portretele, biografiile și scrierile celor originari din țară; aranjarea tot de dl Smigelschi. Secțiunea a cincea va cuprinde industria de artă, lucrări aparținătoare artelor decorative, modele pentru mobiliarea locuințelor și pentru industria textilă, lucrări artistice de ale meseriașilor români. Aranjarea acestei secțiuni se va încredința Reuniunii femeilor române din Sibiu.

Despărțământul al cincilea va reprezenta societățile de cultură și anume „Asociațiunea” cuprinzând istoricul Asociațiunii, averea ei și activitatea-i literară, aranjată de secretariat, cassar și bibliotecar. Școala de fete, înzestrată și aranjată de direcțiunea școlii civile de fete. Tot aici vor fi și celelalte societăți culturale și anume societățile pentru cultura poporului: Societatea pentru fond de teatru român, Asociațiunea aradană și cea din Maramureș; societățile filantropice și de femei, precum și societățile academice române.

Despărțământul al șeselea va fi al băncilor, într-o sală separată și se va compune din două secțiuni: una generală, care va reprezenta băncile în totalitatea lor și alta specială, care va arăta starea fiecărui institut a parte. Se va aranja de secretariatul Asociațiunii și de dnii C. Popp și I. Vătășan, funcționari ai „Albinei”.

În fine se publică regulamentul expoziției. Din acesta scoatem următoarele informațiuni:

Expoziția se va ține în localitățile Muzeului și școlii civile de fete și va rămâne deschisă dela 19 august până la 28 august n.

Obiectele destinate pentru expoziție sunt a se trimite până 'n 1 august la adresa biuroului Asociațiunii.

Premii nu se vor distribui, ci se vor libera diplome de recunoștință și diplome de colaboratori.

Primăvara și Prier.

A venit iar primăvara și pe dealuri și pe plai, revărsând pe 'ntreaga fire acelaș farmec blând, sublim, ca și în rai...

Tot văzduhul larg, senin, în adieri de vânt ușoare, în aer cald și parfumat de-acuma fi-va iar scaldat — și câtă veselie e 'n natură, în orașe și în sat!...

Și câmpia ce fusese până mai ieri acoperită de alba nea, de-acuma iarăș inverzește și suride blând și ea!...

Mugurii resar pe creacă și cresc încetul cu încetul — și par sfioși când zefirul îi mângăie ca pe niște prunci frumoși...

Părăiașul curge în vale lin, ușor și cadentat — iar pe unda-i clară ca oglinda, o lebădă se plimbă în înnot; câtă viață, farmece și poezie, e acuma peste tot!...

Aerul e dulce, parfumat de efluviul primăverii și par' că — e dătător de viață și puteri...

De-acuma fi-va iarăș soare, cald, senin și timp frumos — și nu știu cum — dar primăvara par' că — tot omul se simte mai vesel, mai voinic și sănătos!...

Prin văzduh plutesc visuri, farmece și poezie — închegând în taină cea mai dulce și mai sfântă armonie... iar în nopțile cu lună, când din totul din natură se exală un parfum îmbătător, prin alee și boschete tănuite câte șoapte nu-și spun amănții... și câte vorbe dulci de-amor!...

*

Prier, dragălașule Prier, copil frumos, iubit al primăverii — ce porți în ochi seninul cer, tu, te cobori *la noi*, în fiecare an din rai să reverși pe întreaga fire farmecul și măreția care-o ai!...

Tu, ești copilul cel mai sfânt, mai adorat și alintat — căci câți poeți, farmecele tale nu le-au apoteozat!...

Când cobori din sfera ta divină — noi știm că vei veni în curând, căci în calea ta resar zambile ca ochii blondelor copile!...

Te cobori p'un leagăn impletit din mărgăritar și viorele, și pe-o vreme 'nstelată — într'o noapte de-April, tu, iubit, frumos copil, te cobori ca și un flutur de ușor, iar adierea caldă-a serei se umple de parfumul teu mângăetor!...

Prier, frumos copil cu blonde plete, noi te iubim atât de mult că am vrea ca 'n totdeauna în natură și inimini să fie primăvară!...

Tu, ne torni parfum, balsamul teu sublim pe inimi, și ne vindeci par' că de dureri; ne schimbăm câtva viață, găsind prin tine comori nesfârșite de dragoste și de plăceri!...

...Și-acum, în clipa asta — pentru noi atât de sfântă — când cobori iar pe pământ... farmecile-ți, frumusețea și splendoarea ta sublimă — câți nu sunt ce 'n inimi închinare ție — nu te apoteozează și te cântă...

— Prier, gingașule Prier!

N. Varone.

LITERATURĂ.

Premiile Academiei Române. Academia română publică concurs pentru 31 de premii. Le vom anunța pe toate, pe scurt sau mai pe larg, ca doritorii de a lua parte la ele, să aibă cunoștință. Deocamdată notăm *premiile pentru cărți publicate*: *Premiul Năsturel*, de 4000 lei, se va decerne în sesiunea generală din 1906 unei cărți scrise în limba română, *cu conținut de ori ce natură*, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 noiembrie 1904 până la 31 octombrie 1805; — *Premiul statului Lazăr* de 5000 lei, se va decerne tot în sesiunea din 1906 unei cărți scrise în limba română, *cu conținut științific* în înțelesul științelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, medicină etc.) care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 nov. 1903 până la 31 oct. 1905, sau celei mai importante *invenții științifice*, făcute dela 1 nov. 1903 până la 31 octomvire 1905; — *Premiul Adamachi*, divizibil, de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din 1906 unei cărți scrise în limbă română, *cu cuprins moral de ori ce natură*, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela

1 nov. 1904 până la 31 oct. 1905. — Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărților propuse pentru concurs la aceste trei premii este până la 31 octombrie 1905.

Biblioteca „Victoriei.” Unicul institut tipografic român al Sălăgiului, Victoria, al cărui conducător-proprietar e abilul ziarist I. P. Lazar, dorește să scoată o bibliotecă populară, care să conțină scrieri diverse, destinate pentru cultura norodului românesc. Acest plan frumos, ni se pare în o parte realizat, primind numărul 1 al bibliotecii „Victoria” — în care se publică cinci povești de-ale neuitatului Ioan Pop Reteganul. Numărul prim al bibliotecii, tipărit frumos, și având o copertă desemnată anume pentru poveștile lui I. P. Reteganul — servește spre potențarea simpatiei ce păstrăm față de I. P. Lazar, conducător al tipografiei românești din Sălăgiu, care și de asta-dată împlinește una din datorințele ce se impun unui român adevărat. (E. I.)

Monografia comunei Zernești. Reprezentanța comunei Zernești, serie „Telegraful Român” a decis publicarea pe spesele fondului allodial a unei monografii complete a comunei. Fiind că comuna Zernești este una din cele mai mari și mai vechi comune, care din toate punctele de vedere are un trecut și un prezent foarte însemnat, publicarea acestei monografii va fi o lucrare de mare preț literar. În scopul acestei lucrări s'a constituit o comisiune sub prezidiul dlui avocat Nicolae Găroiu, iar redactarea monografiei s'a încredințat dlui Pompiliu Dan.

TEATRU ȘI MUZICĂ.

Teatru în Băița. Inteligența română din jurul Băiței a aranjat la 6 mai n., cu ocaziunea conferențelor învățătoresți din Zarand, reprezentații teatrale în ospătăria Calimănești din Băița. S'au jucat: „Vlăduțul mamei” comedie într'un act de I. Lupescu; „Dragoste copilărească” comedie într'un act de C. Murai, localizată de dr. I. Siegescu; „Herșcu Boccegiul” monolog de V. Alecsandri. După teatru, dans.

Concert și teatru în Juriul-de-Câmpie. Tinerul învățător din Juriul-de-Câmpie Ioan Neamțu a aranjat acolo în 1 maiu o petrecere populară, precedată de cântări și declamațiuni, după care s'a jucat „Măta cu clopot” comedie populară cu cântece într'un act de Iosif Vulcan.

Un proiect de teatru popular în București. Dnii I. Backsohn și Molton din Chicago au sosit în București și au început tratative în vederea construirii unui teatru colosal în București: Iată câteva amănunte asupra acestui proiect: Clădirea va urmă să fie construită în stil modern, foarte simplă, fără ornamente, înse comodă putând cuprinde 3600 locuri, dintre cari 1800 în parter și restul repartisate în balcoane și la galerie, numărul lojelor va fi de 54 într'un singur rând. În jurul teatrului va fi construit un pasagiu, în care se vor instală bazare, bufete, cafenele, debite de tutun, jocuri de popice și diverse alte distracții, între cari și un cinematograf monstru. Scena va avea o lungime de 46 metri, va fi construită din fer și ășezată pe rotile, pentru schimbări de vedere, căci se vor reprezentă și piese feerice. Costul e evaluat la 1.700.000 lei. Noul teatru se va clădi pe unul din locurile publice din

centru și peste 30 de ani va deveni proprietatea statului. În ce privește prețurile, se afirmă că vor fi cât se poate de reduse astfel că reprezentațiile celebri-tăților vor deveni accesibile marelui public.

Concert în Nădlac. Corul vocal bisericesc din Nădlac a dat a doua zi de Paști, sub conducerea învățătorului Savu, un concert de coruri. S'a jucat „Cisla” operetă comică de Porumbescu și „Otrava de hârceiogi” comedie într'un act de A. Papp.

BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ.

O nouă distincțiune bisericească. Rds. dn dr. *Augustin Lauran*, canonic-abate la capitulul gr. cat. din Oradea-mare, prelat papal, a fost distins de Papa Piu X cu titlul de „protonotar apostolic”.

Promoțiuni. Dl *George Popovici*, fiul dlui dr. George Popovici, protomedie comitatens al Bihorului, a fost promovat la universitatea din Cluj doctor în drept. — Dl *George Ciuhandu*, absolvent de teologie al diecezei aradane, a fost promovat la universitatea din Cernăuți doctor în teologie. — Dl *Pompiliu Cioban*, candidat de avocat, a fost promovat la universitatea din Budapesta doctor în drept.

Reforme la universitățile din București și Iași. S'a depus pe biuroul Camerei României următorul proiect de lege pentru separarea și înființarea unor catedre la universitățile din București și Iași dela 1 novembre 1905, care a fost votat de Senat: Art. 1. La facultatea de științe din București se separă catedra actuală de geologie și paleontologie în două și anume: una de geologie și una de paleontologie. Art. 2. La facultatea de medicină din Iași se înființează o catedră de terapeutică. Art. 3. La facultatea de litere din Iași se înființează o catedră de limbile slavice. Art. 4. Se înființează la facultatea de litere din București catedra de limba și literatura germană. Art. 5. Se înființează la facultatea de drept din Iași și București câte o catedră de istoria dreptului public și privat în general și cu referință la vechiul drept românesc. Art. 6. Se înființează câte o catedră de literatura română la facultatea de litere din Iași și din București. Art. 7. O catedră de botanică pentru anatomia și fiziologia vegetală la facultatea de științe din București. Art. 8. Se înființează o catedră de chimie tehnologică la facultatea de științe din București. Art. 9. Se desparte actuala catedră de istoria bisericească dela facultatea de teologie din București în două și anume: una de istoria bisericeii române și una de istoria bisericească universală.

Adunare de învățători în Sătmar. Despărțământul Ardușat-Someș al Reuniunii învățătorilor gr. cat. români aparținători diecezei oradane, a ținut adunarea sa generală în comuna Aciua a treia zi de Paști, sub prezidiul președintelui Alexa Pop.

G E E N O U ?

Hymen. *Poetul Alesandru Vlahuță* s'a cununat cu dna *Alexandrina Gâlca* în satul Dragosloveni, România, județul Rimnicul-Sărat. — Dl dr. *Pompiliu Cioban*, candidat de avocat, s'a logodit cu dsoara *Aurelia Popovici*, fiica dlui *Isaia Popovici*, paroc în

Silha lângă Lugoj. — Dl dr. *Daniil Szabo* avocat și dsoara *Maria de Csato* s'au cununat în 1 maiu la Blaj. — Dl dr. *George David* și dsoara *Mărioara Nicola* s'au fidațat în Abrud la 6 maiu. — Dl *Ioan Tulbure* din Hălmeag și dsoara *Valentina Comaniciu* din Venetia-inf. s'au fidațat. — Dl dr. *Vasile Meruțiu*, fost profesor la gimnaziul din Năseud, iar acuma asistent la universitatea din București, s'a logodit cu dsoara *Tulia Lucaciu*, fiica părintelui dr. V. Lucaciu paroc în Șișești. — Dl *Valeriu Adamescu* din Șeulia-română și dsoara *Cristina Băndea* din Cerghidul-mare s'au logodit. — Dl *Petru Minișan*, cassarul institutului „Oraviceana” din Oravița și dsoara *Aurora Dragan*, fiica învățătorului penzionat Vasile Dragan, s'au cununat la 1/14 maiu în biserica gr. or. română din Șag. — Dl *Ioan A. Musca* și dsoara *Aurora M. Hadan* fidațati.

Distincții pentru membrii de dincoace ai Academiei Române. Epilogul distincțiilor cu cari membrii de dincoace ai Academiei Române au fost impresorați în sesiunea generală trecută, este conferirea medaliei Bene-Merenti cl. I acelor cari încă n'au avut-o și anume dlor: Ioan Pușcariu, At. M. Marienescu, I. M. Moldovan, Fl. Porcius și N. Teclu.

Statua lui Alecsandri la Iași. „Cronica” primește din Iași informațiunea, că statua marelui poet național Vasile Alecsandri se va inaugura probabil la 22 maiu v. Soclul și pedestalul sunt deja aranjate în piața din fața Teatrului Național. Statua lui Gh. Asachy care se află în locul acesta a fost strămutată — pentru a 2-a oară — în piața Trei-Erarchi în fața altarului bisericii, unde fusese așezată prima oară la inaugurarea sa.

Bazarul „Furnicei” din București. Joi la 11 maiu n. s'a deschis la București bazarul societății „Furnica” în rotunda Ateneului. Regina a onorat, ca și în alte dăți, inițiativa doamnelor din comitetul societății, vizitând expozițiunea, unde a ramas foarte mulțamită. În expoziție se află țesături și broderii, fote, vâlnice, pestelci, iie de pânză brodate, costume naționale din toate județele și de peste munți. Mai figurează doue minunate rochițe ale princeselor Elisabeta și Maria, cu cari se vor îmbrăca anul acesta la 10/23 maiu. Expoziția societății „Furnica”, zice „Voința Națională” e un minunat cuib de artă națională casnică din cea mai aleasă.

Reuniunea femeilor române din Sibiu aranjează cu ajutorul domnișoarelor române o lotărie de obiecte. Obiectele cari vor forma câștigurile loteriei au fost expuse în muzeul Asociațiunii dela 9 maiu până 'n 12 maiu n. vederii publicului.

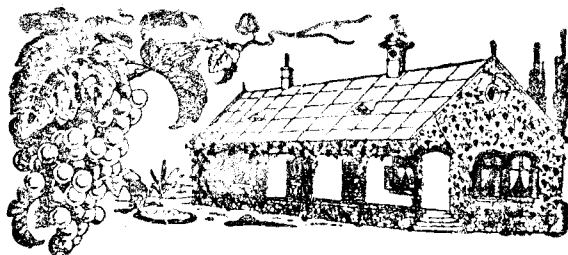
Advocat nou. Dl dr. *Traian Morcan* s'a deschis cancelăria advocațială în Cămpeni.

Reuniunea română de agricultură din Sibiu a ținut la 6 maiu n. o adunare generală extraordinară. S'a constatat, că din editarea albumului „Din ornamentica română” reuniunea a avut nu numai un mare succes moral, ci și câștig material. Trecând la alegerea comitetului, președintele D. Comșa a declarat că în viitor nu mai primește alegerea. Noul comitet a fost compus astfel: președinte. Pant. Lucaș, vicepreședinte Ioan Chirca (Seliște); membri în comitet: Dr. P. Șpan, și Vasile Stan, profesori seminariali; Romul Simu, inv. pens.; I. Lăpădat, secretar al II-lea al „Asociațiunii”; Petru Dragits, prim-pretor; dr. Ioan Stroia, protopresbiter, ambii din Seliște; Ioan Popescu, proprietar în Sibiel și

Isidor Blaga, paroc în Lanerăm. Eshauriată ordinea de zi, comitetul astfel ales s'au întrunit în ședință și anumit secretar pe Victor Tordășianu, cassar pe fostul cassar P. Ciora; controlor pe fostul controlor Emil Verzariu, custos a fost numit Teodor Andreiu, grădinar, iar archivar-bibliotecar Oprea Șteflea, vicenotar comitatens. — Comitetul central a stabilit pentru restul lunilor din anul 1905 următorul program de lucru: Întruniri agricole în comunele Avrig, Dobârca, Noul-săsese, Șugatag, Șura-mică, Săsăuși și Turnișor. Expoziția de vite anuală se va ținea în comuna Veștem. Pentru membrii cu locuința în Gurariului se va sortă o vițea rassa „Pinzgau”, dăruită de Reuniune. În opidul Mercurea se va aranja a IV-a expoziție de poame; în Seliște se ține în zilele de 16—20 maiu n. c. un curs de pomărit pentru învățătorii aplicați la conducerea școalelor de pomi comunale.

Au murit: *Atanasiu Cimponeriu*, jude de tablă regească în penziune, la Caransebes, în 9 maiu n., în etate de 66 ani; — *Aurora Oancea*, fiica reposatului notar Teodor Oancea din B. Lazuri, la 14 maiu n., în etate de 18 ani; — *Ilie Dopp*, inginer de comasare, în Mediaș la 14 maiu, în etate de 43 ani; — *Văd; Sofia Cothisel* n. Dandea, în Certeje, lângă Cămpeni, la 4 maiu n., în etate de 69 ani.

Proprietar, redactor respunzător și editor:
IOSIF VULCAN. (STRADA ALDĂS NR. 14/296 b.)

Plantați viță de vie
lângă fiecare casă și în grădnilor de lângă
casă în pământ și năsip.

Strugurii se fac în patria noastră peste tot și nu există casa, lângă zidurile căreia să nu poată fi cultivați cu puțină îngrijire; pe lângă aceasta ei formează o poadoabă aleasă și pentru alte edificii, grădini, garduri etc. fără ea să în cea mai mică părțică din spațiul destinat pentru alte scopuri. Ei sunt poamele cele mai mulțamitoare, pentru că rodesc în tot anul.

Spre acest scop inse nu putem folosi tot felul de viță, pentru că o mare parte din ele la dezvoltare nu rodesc; din această cauză până acum multe n'au putut da rezultat. Dacă inse plantăm sorte potrivite pentru formarea de vițe, prevedem casa în tot timpul coacerii cu cea mai aleasă tămăioasă și alte feluri de struguri dulci.

Soiurile sunt descrise într'un preț curent ilustrat, care se trimite gratis fiecăruia, care își trimite adresa cu o carte poștală. Altoi de viță nobilitată se mai găsește în cantitate mare cu prețuri reduse. Vinuri pentru familie: dela 50 litri în sus, cu prețurile cele mai eține, precum și „Delaware” luciu pentru plantat și mustre de vin din ea.

Prima plantațiune de nobilitare a viilor
de *Érmellék*

Nagy-Kágya (comitatul Bihar.) 8—8

Noroc gigantic la Török.

E neîntrecut norocul ce se ține morțiș de banca noastră. În vreme câștiguri mai mult de **18 milioane** coroane; esclusiv în *ultimele 6 luni cele mai mari doue găștiguri și adecă:*

câștigul de **602,000** coroane pentru losul nr. 98,924,

câștigul principal mai mare de **400,000** coroane pentru losul nr. 83,451, apoi **100000, 800000, 700000, 600000, 25000, 20000**, mai multe câștiguri de **15000, 10000** și afară de acestea încă multe alte mai mari câștiguri.

De aceea recomandăm, ca să luați parte la tragerile cele mai bogate din lume, cari se încep cât de curând și să comandați la noi un los norocos.

La tragerile ce se încep, tragerea 16., pe **110.000** losuri **55.000** câștiguri în bani, cari fac total suma uriașe de **14 milioane 459.000 coroane.**

Să-și caute ficine numele!

(care-l poate afla în alfabet)

Fiecare să-și încerce norocul cu numărul, ce corespunde numelui seu, or numelui vr'unii membru al familiei.

Ein Jeder suche seinen Namen!

(welcher alphabetisch geordnet zu finden ist.)

Ein Jeder versuche sein Glück mit derjenigen Nummer, welche neben seinem Namen oder dem eines seiner Familienmitglieder verzeichnet steht.

Adam	982	Cecilia	83156	Gellert	72630	János	82957	Manó	82859	Salamon	2895
Adél	4143	Celestin	83519	Gereben	82849	Jenő	83245	Marcel	2881	Samu	7979
Adolár	12302	Daniel	2778	Gergely	83216	Jolán	2877	Margit	7280	Sándor	17763
Adolf	20422	Dávid	5637	Geza	2797	Jónás	7260	Mária	17707	Sári	22019
Agnes	22511	Dénes	12426	Gézella	5649	Józsa	13230	Márkus	22014	Sarolta	24029
Agoston	24242	Dezso	20983	Gusztáv	13151	József	21452	Mártha	24003	Sebestyén	24289
Alaár	28818	Domokos	23066	György	21145	Judith	23095	Márton	24274	Simon	40746
Albert	44360	Dóra	24258	Gyozó	23018	Juliska	24358	Matild	40705	Szeréna	57716
Alfréd	59119	Dorotea	29529	Gyula	24628	Kálmán	40432	Matyás	56693	Taksony	59575
Akos	72613	Edith	56310	Hedwig	29633	Karolin	56572	Melánia	59564	Tamáš	80973
Amália	82811	Ede	59159	Helena	56525	Károly	59505	Menyhért	80019	Taszilá	83022
Ambrus	83145	Edwin	72622	Henriette	59167	Katinka	72645	Mihály	83006	Terus	83300
Anna	4948	Elemér	83164	Henrik	72633	Kazmer	82960	Miklós	83273	Tibor	2895
Antal	12417	Emil	83520	Hermann	82954	Kelemen	83246	Miksa	2890	Tihamér	8504
Aranka	20593	Emma	2784	Hermína	83217	Klára	2878	Milán	7288	Timon	18652
Armand	22514	Ernő	12433	Hilda	2799	Klotild	7266	Mór	17738	Tivadas	22027
Arnold	24248	Ernesztin	21142	Hubert	6313	Kornél	16863	Móric	22016	Tóbiás	24035
Arpád	28828	Erwin	23007	Hugó	13154	Kornélia	22002	Nándor	24014	Urbán	24295
Arthur	44359	Eva	24259	Humbert	21147	Kristóf	23097	Narcisz	24279	Valéria	40789
Aurél	59142	Erzsébet	29536	Ibolyka	23077	Krisztina	24365	Olga	40735	Vazul	58013
Atila	72615	Eszter	56471	Iduska	24270	Lajos	40456	Olivér	57098	Vendel	59586
Balázs	82826	Etel	59163	Ignác	29647	László	56678	Orbán	59566	Viktor	80974
Bálint	83155	Fabián	72625	Ilika	56532	Laura	59532	Oszkár	80458	Viktoria	83047
Barnabás	83511	Félix	82837	Ilés	59168	Lázár	73076	Ottó	83008	Vilbáld	83302
Béla	2749	Ferdinánd	83215	Ilma	72639	Lénárt	82962	Ódön	83281	Vilma	2900
Benedek	5498	Ferenc	83531	Ilona	82955	Lenke	83255	Pál	2892	Vilmos	3618
Bernát	12424	Flóra	2792	Imre	83225	Leó	2879	Paula	7300	Vinoc	18652
Berta	20978	Franciska	5642	Ince	2876	Leonia	7278	Petronella	17740	Virgil	22029
Bertalan	22523	Frida	12435	Ipoly	6432	Lidia	17350	Péter	22017	Zoltán	24044
Blanka	24254	Frigyos	21144	Iren	13229	Lipót	22009	Piroska	24017	Zsigmond	25156
Bodog	28886	Fülöp	23009	Irma	21148	Lóránt	23100	Pista	24288	Zsófia	42270
Bogdán	56273	Gábor	24263	István	23092	Lothár	24373	Rafael	40742	Zsuzsanna	58021
Borbála	59145	Gábrilla	29541	Izabella	24354	Lóriné	40702	Regina	57286		
Boriska	72618	Gáspár	56511	Izidor	40463	Ludmilla	56637	Richárd	59573		
Brunó	82834	Gedeon	59164	Iván	56556	Luiza	59557	Róbert	80639		
				Jakab	59203	Malvin	73133	Rózsika	83020		
				Janka	72644	Manfréd	82975	Rudolf	83296		

Cel mai mare eventual câștig **1.000,000 DE COROANE.**

Mai departe premiu **600.000**, un câștig de **400.000, 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à 80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000, 8 à 15.000, 36 à 10.000** și încă multe alte câștiguri.

Prețurile losurilor de prima clasă:

$\frac{1}{8}$ los orig. fl. —.75 sau 1.50 cor. || $\frac{1}{4}$ los orig. fl. 1.50 sau 3.— kor.

$\frac{1}{2}$ " " " 3.— " 6.— " || $\frac{1}{1}$ " " " 6.— " 12.— "

Losurile se trimit cu rambursă, or după anticipativa trimitere a sumei.

Conspectul oficios gratis. Ne rugăm pentru comande imediat la losurile amintite, or mai târziu

==== până în 25 maiu a. c. ==== (6-6)

a trimite la noi cu încredere, fiind că numerii norocoși se trec iute: și fiind că tragerea clasei I se va face la 25 și 26 maiu.

Török A. és Tsa

Casă de bancă în Budapesta. Cea mai mare prăvălie de losuri din patrie.

Prăvăliile principale de losuri: Centru: Teréz-körut 46/a. I. Filială: Váci-körut 4/a.

II. Filială: Muzeum-körut 11/a. III. Filială: Erzsébet-körut 54/a.